

REĢISTRĒTA JAUNA KAŅEPJU ŠĶIRNE – 'LOJA'

2021. gada sākums iezīmējies ar jaunu ziņu – sekmīgi pabeigtas visas pārbaudes un Latvijā reģistrēta pirmā selekcionētā kaņepju šķirne 'Loja'. Līdz šim Latvija varēja lepoties ar divām ģenētisko resursu saglabājamām kaņepju šķirnēm – 'Adzelvieši' un 'Pūriņi', kas ir labi piemērotas vietējiem apstākļiem un kam piemīt augstvērtīgas garšas īpašības. Tomēr šo šķirņu audzēšanā ir daži mīnusi: normatīvie akti ierobežo iegūstamā sēklas materiāla apjomu – kopumā 12 tonnas gadā, kā arī teritoriju – to atļauts tirgot un audzēt tikai Latvijas teritorijā.

ARTA KRONBERGA,
Agroresursu un ekonomikas institūts
IVETA PĀVULA,
SIA Spelta

Selekcijas ceļā izveidotas kaņepju šķirnes izveidošana uzņēmējiem paver plašākas iespējas, jo tai nav ierobežojumu nedz attiecībā uz saražojamā sēklas materiāla apjomu, nedz tirdzniecības un audzēšanas teritoriju, kas dod iespēju kļūt arī par eksportprecī!

Tapusi pēc uzņēmēju pasūtījuma

Šķirne 'Loja' ir ne tikai pirmā reģistrētā kaņepju šķirne Latvijā, tā ir pirmā šķirne, kas tapusi kā uzņēmēju apmaksāts pasūtījums. Šķirni izveidojuši profesionāli selekcionāri Agroresursu un ekonomikas institūta (AREI) Priekuļu pētniecības centrā. Šis

selekcijas projekts īstenots, pateicoties AREI komandai: Artai Kronbergai, Indrai Ločmelei, Sandrai Gavariņai un Gintai Jansonei. Kā selekcionāra tiesību īpašnieki reģistrēti trīs uzņēmēji: Mazsalacas pilsētas lauku teritorijas Mareka Bērziņa zemnieku saimniecība *Lojas*, SIA *Spelta*, SIA *Transhemp*. Kā šķirnes uzturētājs reģistrēta Mazsalacas pilsētas lauku teritorijas Mareka Bērziņa zemnieku saimniecība *Lojas*.

Šķirne 'Loja' ir izveidota, veicot produktīvāko augu izlasi no šķirnes 'Adzelvieši'. Selekcijas procesā strādāts ne tikai pie saimniecisko īpašību uzlabošanas, bet arī pie topošās šķirnes viendabības. Šķirne tapusi salīdzinoši neilgā laikā – selekcijas process uzsākts 2014. gadā un reģistrācija pabeigta 2021. gada sākumā.

Šķirnes 'Loja' SĪN izvērtēšanas rezultāti 2019, un 2020, gadā (ĻĻU MPS Pēterlauki, konvencionālie audzēšanas apstākļi)

Šķirne	Raža, t/ha		Eļļa sausnā, %		Augu garums, cm		1000 sēkļu masa, g	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Loja	2,04	0,66	33,7	37,5	140	83	15,5	12,0
Finola	1,97	0,60	35,2	36,3	123	73	13,2	11,7

Avots: <https://data.gov.lv/dati/lv/dataset/augu-skirnu-saimniecisko-ipasibu-novertesana>

Piemērota pārstrādei

Šķirnes 'Loja' izvērtējums veikts, salīdzinot to ar šķirni 'Finola', kas ir līdzīga tipa šķirne un šobrīd ir visvairāk praktiski audzētā šķirne reģionā. Šķirne 'Loja' līdzīgi kā 'Finola' ir divmāju, THC daudzums augos ir ļoti mazs, mūsu izmēģinājumos tas svārstījies robežās no 0.011 līdz 0.017% (šķirnei 'Finola' 0.2–0.02% robežās; atļautais maksimums ir 0.2%).

Šķirnes 'Loja' augi pieder īso kaņepju šķirņu grupai, to garums

ir apmēram par 20 cm garā nekā šķirnei 'Finola'. Veģetācijas perioda garums līdzvērtīgs šķirnei 'Finola', ražas potenciāls nedaudz augstāks. Šķirnes lauks īpašība ir augstāka 1000 sēkļu masa nekā šķirnei 'Finola', kas pozitīvs rādītājs sēkļu izmantošanai pārstrādei.

2021. gadā plānots sākt šķirnes 'Loja' sēklaudzēšanu, iegūtu pirmo sertificēto sēklmateriālu, kas savu ceļu pētniecībai audzētājiem varētu uzstādīt 2022. gadā. **a**